

Міністерство освіти і науки України
Чернігівський національний технологічний університет
Юридичний факультет
Кафедра трудового права та права соціального забезпечення

ПРАВО СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичні вказівки
до проведення семінарських занять
для студентів напряму підготовки 6.030508 „Фінанси і кредит” та
6.030505 „Управління персоналом та економіка праці”
денної форми навчання

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри трудового права
та права соціального забезпечення
Протокол №10 від 6 травня 2014р.

Право соціального забезпечення. Методичні вказівки до проведення семінарських занять для студентів напряму підготовки 6.030508 „Фінанси і кредит” та 6.030505 „Управління персоналом та економіка праці” денної форми навчання / Укл.: Литвиненко В.М.– Чернігів: ЧНТУ, 2014. – 43 с.

Укладач: ЛИТВИНЕНКО ВАЛЕНТИНА МИКОЛАЇВНА, кандидат юридичних наук, доцент кафедри трудового права та права соціального забезпечення

Відповідальний за випуск: ШУМНА ЛАРИСА ПЕТРІВНА,
завідувач кафедри трудового права
та права соціального забезпечення,
кандидат юридичних наук, доцент

Рецензент: ХИМЕНКО ОЛЕКСАНЕНДР АНАТОЛІЙОВИЧ, кандидат юридичних наук, завідувач кафедри цивільного, господарського, адміністративного права та процесу Чернігівського національного університету

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
1 ОПИС ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ	5
2 ТЕМАТИЧНА СТРУКТУРА ТА ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ПРОГРАМИ КУРСУ	7
3 ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	10
4 ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ.....	41
ДОДАТОК - ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ НА ЗАЛІК	42

ПЕРЕДМОВА

Дані методичні вказівки є навчальним посібником для проведення семінарських занять з дисципліни «Право соціального забезпечення». Методичні вказівки включають в себе такі частини: Опис та структура дисципліни; Тематична структура та основний зміст програми курсу; Плани семінарських занять; Порядок оцінювання знань студентів; Орієнтовні питання на залік.

В матеріали до семінарських занять включені питання, що передбачаються для обговорення на семінарі, ключові поняття, контрольні питання, додаткові дискусійні питання, питання на самостійне вивчення, зазначені теми рефератів та передбачені тестові завдання. Підготовка студентами виступів на семінарах, питань на самостійне вивчення та написання рефератів здійснюється з метою залучення студентів до самостійної роботи над науковими та законодавчими джерелами з тим, щоб на підставі аналізу та узагальнення студенти мали змогу робити власні обґрунтовані висновки теоретичного та практичного характеру. На розгляд теоретичних питань та проведення дискусій час виділяється викладачем.

Крім розгляду теоретичних питань методичними вказівками передбачаються тестові завдання. Мета тестових завдань – забезпечити зручний контроль знань як з боку самих студентів, так і з боку викладачів.

Підводячи підсумки семінарського заняття, викладач робить висновки, в яких зазначає правильну позицію при відповідях на теоретичні питання, робить висновок щодо правильності рішення тестових завдань та загального рівню підготовки, оцінює відповіді та виступи студентів.

1 ОПИС ТА СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1.1- Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 2	Галузь знань: 0305 Економіка та підприємництво	Вибіркова	
	Напрямок підготовки: 6.030508 „Фінанси і кредит” та 6.030505 „Управління персоналом та економіка праці”		
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – реферат, контрольна робота		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин – 60		5-й	
Тижневих годин: аудиторних – 2; самостійної роботи і індивідуальної студента – 1,75	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		1	
		Семінарські	
		1	
		<i>Самостійна робота</i>	
		1	
		Індивідуальні завдання: 0,75.	
		Вид контролю:	
Залік			

Таблиця 1.2 - Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем		Кількість годин для денної/заочної форми навчання									
		Всього		У тому числі							
				Лек.		Сем.		Лаб.		С.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика соціального забезпечення та страховий стаж у праві соціального забезпечення											
1	ТЕМА №1. Поняття і джерела фінансування соціального забезпечення	10	9	2	2	2	2			6	5
2	Тема 2. Загальна характеристика пенсійної системи України	10	10	2		2				6	10
3	Тема 3. Страховий (трудовий) стаж у праві соціального забезпечення	10	10	2		2				6	10
Разом за змістовим модулем 1		30	29	6	2	6	2			18	25
Змістовний модуль №2. Види соціального забезпечення в Україні											
4	Тема 4. Правове регулювання призначення пенсій у солідарній системі	6	9	2	2	2	2			2	5
5	Тема 5. Правове регулювання пенсій окремим категоріям осіб	6	12	2		2				2	12
6	Тема 6. Пенсійні виплати за рахунок коштів накопичувальної системи	6	12	2		2				2	12
7	Тема 7. Державні та страхові допомоги за законодавством України	6	12	2		2				2	12
8	Тема 8. Соціальні послуги в Україні	6	13	2		2				2	13
Разом за змістовим модулем 2		30	58	10	2	10	2			10	54
Усього годин за дисципліну		60	87	16	4	16	4			28	79

2 ТЕМАТИЧНА СТРУКТУРА ТА ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ПРОГРАМИ КУРСУ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Загальна характеристика соціального забезпечення та страховий стаж у праві соціального забезпечення

Тема 1. Поняття і джерела фінансування соціального забезпечення

Поняття соціального забезпечення та функції соціального забезпечення. Організаційно-правові форми соціального забезпечення. Фінансування соціального забезпечення. Державні соціальні стандарти і соціальні гарантії в системі соціального забезпечення. Поняття права соціального забезпечення. Предмет і методи права соціального забезпечення. Система права соціального забезпечення. Джерела та принципи права соціального забезпечення.

Тема 2. Загальна характеристика пенсійної системи України

Поняття і система пенсійного права. Пенсійна система України. Структура системи пенсійного забезпечення в Україні. Поняття пенсій: ознаки, види та критерії розмежування.

Поняття персоніфікованого обліку в солідарній системі. Поняття персоніфікації. Порядок формування інформаційної бази системи персоніфікованого обліку у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.

Тема 3. Страховий (трудоий) стаж у праві соціального забезпечення

Поняття стажу та його класифікація у праві соціального забезпечення. Загальний трудовий стаж. Діяльність, яка зараховується в загальний трудовий стаж.

Спеціальний трудовий стаж. Діяльність, яка зараховується в спеціальний трудовий стаж. Списки виробництв, робіт, професій, посад і показників, робота на яких дає право на пенсію на пільгових умовах. Загальна характеристика і правила застосування відповідних Списків. Поняття страхового стажу.

Документи, які підтверджують трудовий (страховий) стаж. Підтвердження трудового стажу свідками.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Види соціального забезпечення в Україні

Тема 4. Правове регулювання призначення пенсій у солідарній системі

Поняття і види пенсій за віком. Умови призначення пенсій за віком.

Механізм призначення пенсій за віком.

Пенсії за віком на пільгових умовах: поняття та умови призначення.

Умови призначення пенсій за віком працівникам, зайнятим на роботах за Списком №1. Особливості призначення пенсій за віком працівникам, зайнятим на підземних відкритих гірничих роботах. Умови призначення пенсій за віком працівникам, зайнятим на роботах за Списком №2.

Поняття пенсії по інвалідності. Причини і групи інвалідності, період, на який встановлюється інвалідність. Страховий стаж, необхідний для призначення пенсії по інвалідності. Механізм призначення пенсії по інвалідності. Період, на який призначається пенсія по інвалідності.

Поняття пенсії у зв'язку з втратою годувальника. Поняття непрацездатності членів сім'ї, поняття утримання. Коло членів сім'ї, які користуються правом на пенсію у зв'язку з втратою годувальника.

Умови призначення пенсій у зв'язку з втратою годувальника. Залежність умов, що визначають право на пенсію, від причини смерті годувальника. Страховий стаж годувальника, який дає право на пенсію.

Механізм призначення пенсій у зв'язку з втратою годувальника.

Тема 5. Правове регулювання призначення пенсій окремим категоріям громадян

Пенсійне забезпечення державних службовців: пенсія за вислугу років, пенсія по інвалідності та в разі втрати годувальника.

Види і умови пенсійного забезпечення військовослужбовців офіцерського складу, військовослужбовців надстрокової служби та військової служби за контрактом Збройних Сил України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи, Служби безпеки України, прикордонних військ України, Управління держаної охорони України, особам начальницького складу органів внутрішніх справ України, кримінально-виконавчої системи України, особам начальницького складу податкової міліції, інших військових формувань, що утворюються відповідно до законів України.

Тема 6. Пенсійні виплати за рахунок коштів накопичувальної системи

Загальна характеристика накопичувальної системи пенсійного страхування. Види пенсійних виплат з коштів накопичувальної системи пенсійного страхування. Договори страхування довічної пенсії. Довічні пенсії.

Тема 7. Державні та страхові допомоги за законодавством України

Поняття та значення соціальних допомог в системі соціального забезпечення України. Характерні ознаки допомог та відмінність їх від інших видів соціального забезпечення. Види та класифікація допомог. Поняття, ознаки та види страхових допомог. Правове регулювання надання страхових допомог.

Державна соціальна допомога дітям-інвалідам та інвалідам з дитинства.

Тимчасова допомога дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме. Соціальні допомоги дітям-сиротам та дітям позбавленим батьківського піклування. Державна соціальна допомога малозабезпеченим сім'ям: умови, розмір та порядок призначення. Житлові субсидії як вид державних соціальних допомог.

Тема 8. Соціальні послуги в Україні

Поняття соціального обслуговування та права соціального обслуговування. Предмет та методи права соціального обслуговування. Принципи соціально-обслуговуючого права. Джерела соціально-обслуговуючого права. Види соціальних послуг. Форми надання соціальних послуг. Поняття складної життєвої обставини.

Правовий статус отримувачів соціальних послуг. Обов'язки та права осіб, які надають соціальні послуги.

Професійна діяльність у сфері надання соціальних послуг. Статус соціального робітника і соціального працівника

Порядок надання соціальних послуг та компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги. Документи необхідні для отримання компенсації за надання соціальних послуг.

Суб'єкти, які надають соціальні послуги. Соціальні установи, які здійснюють соціальне обслуговування.

3 ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

3.1 Методичні рекомендації до семінарських занять

Право соціального забезпечення як навчальна дисципліна передбачає вивчення загальних положень щодо соціального забезпечення, взагалі, основних положень пенсійного права; системи соціальних допомог; системи соціальних послуг, які надаються особам, які потрапили в складні життєві обставини, тощо.

Впровадження у навчальний процес згаданого спецкурсу має на меті формування у студентів, як майбутніх фахівців, необхідних знань щодо законодавчих основ соціального забезпечення, що сприятиме застосуванню їх на практиці.

Ефективне вивчення та засвоєння, визначеного програмою курсу матеріалу, можливе за умови належного опрацювання студентами змісту лекцій, нормативно-правових актів, навчальної та наукової літератури. Підготовка студентів до семінарського заняття повинна починатися з розгляду питань, відповідно плану заняття, та ознайомлення із запропонованою літературою. Під час розгляду теоретичних питань необхідно звернути увагу на існуючі з цього приводу наукові думки та позиції. Задля розвитку у студентів навиків індивідуального вивчення матеріалу та формування власної точки зору до кожного семінарського заняття пропонуються завдання для індивідуальної та самостійної роботи, опрацювання яких можливе за допомогою використання рекомендованої літератури.

Таким чином, засвоєння та закріплення опрацьованого матеріалу, набуття навичок застосування нормативно-правових актів з питань соціального забезпечення можливо лише за умови комплексної підготовки студентами до семінарських занять, а саме: опрацювання лекційного матеріалу, завдань для індивідуальної та самостійної роботи, підготовка доповідей та рефератів.

Семінарське заняття № 1

Тема: Поняття і джерела фінансування соціального забезпечення

План заняття

1. Поняття соціального забезпечення та його функції
2. Фінансування права соціального забезпечення
3. Організаційно-правові форми соціального забезпечення
4. Державні соціальні стандарти і соціальні гарантії в системі соціального забезпечення.
5. Поняття права соціального забезпечення.
6. Предмет і метод права соціального забезпечення

Ключові поняття

Поняття права соціального забезпечення; предмет права соціального забезпечення; методи права соціального забезпечення; система права соціального забезпечення; функції права соціального забезпечення; право соціального забезпечення як наука; право соціального забезпечення як навчальна дисципліна; принципи права соціального забезпечення; загальноправові, міжгалузеві, галузеві, внутрігалузеві принципи права соціального забезпечення; джерела, форми права соціального забезпечення.

Контрольні питання

1. Дайте визначення права соціального забезпечення як галузі права.
2. Які суспільні відносини регулюються правом соціального забезпечення?
3. З яких елементів складається предмет права соціального забезпечення?
4. Назвати характерні риси методів права соціального забезпечення.
5. У чому полягає суть регулятивної функції права соціального забезпечення?
6. У чому полягає відмінність права соціального забезпечення від інших галузей права?
7. Що таке система права соціального забезпечення як галузі права і чим вона відрізняється від системи права соціального забезпечення як науки?
8. Що входить до предмета науки права соціального забезпечення?
9. У чому полягає відмінність між правом соціального забезпечення як наукою та навчальною дисципліною?
10. Сформулюйте визначення поняття принципів права соціального забезпечення.
11. Назвіть критерії класифікації принципів права соціального забезпечення на види.
12. Обґрунтуйте значення загальноправових принципів у праві соціального забезпечення.

Додаткові дискусійні питання

1. Визначте поняття права соціального забезпечення як галузі права, відмежувавши його від таких суспільних явищ, як “соціальне забезпечення”, “соціальний захист”.

2. Визначте співвідношення предмета права соціального забезпечення та предмета науки.
3. На яких принципах закладена концепція реформи соціального забезпечення?
4. Вказати, в яких фінансових джерелах акумулюються внески по соціальному страхуванню.
5. Розкрити коло суб'єктів, соціальне забезпечення яких здійснюється за рахунок страхових платежів, перерахувати види забезпечення, що надаються із цих джерел.
6. Назвати категорії громадян, соціальне забезпечення яких фінансується із бюджетних засобів, вказавши також і види забезпечення із даного фінансового джерела.

Питання на самостійне вивчення

1. Право соціального забезпечення як наука.
2. Право соціального забезпечення як навчальна дисципліна
3. Принципи пенсійного права.
4. Принципи допомогового права.
5. Принципи соціально-обслуговуючого права.
6. Класифікація форм права соціального забезпечення.

Теми для написання рефератів

1. Соціальні ризики як підстава виникнення соціально-забезпечувальних правовідносин.
2. Види і загальна характеристика відносин у сфері соціального забезпечення.
3. Теорії соціально-забезпечувальних відносин.
4. Загальнотеоретична характеристика принципів права.
5. Нормативно-правові принципи правових інститутів права соціального забезпечення.
6. Всезагальність права на соціальне забезпечення.

Тестові завдання

1. Соціальне забезпечення це:
 - а) система соціальних заходів, яка передбачає сприяння, підтримку і послуги, що надають соціальні служби окремим особам чи групам населення для подолання або пом'якшення життєвих труднощів, підтримки їх соціального статусу та повноцінної життєдіяльності.
 - б) форма розподілу матеріальних благ з метою задоволення життєво необхідних індивідуальних потреб громадян при настанні соціального ризику за рахунок спеціальних соціальних фондів або за рахунок бюджетів різних рівнів (державного та місцевих) у випадках та на умовах, встановлених у законі. Воно є одним із напрямків соціальної політики України.
 - в) система правових норм, що регулюють комплекс якісно однорідних, організовано - розподільчих відносин щодо матеріального забезпечення

громадян (членів їх сімей) у разі настання соціальних ризиків за рахунок коштів спеціальних соціальних фондів чи бюджетів різних рівнів та похідних від них організаційних (процедурних, процесуальних, соціально-страхових) відносин.

2. Соціальне забезпечення розглядається як:

- а) економічна категорія та правова категорія
- б) правова категорія та соціальна категорія
- в) економічна категорія та соціальна категорія

3. Організаційно-правові форми соціального забезпечення це:

- а) зовнішній вираз якого-небудь змісту або вид, устрій, тип, структуру чогось
- б) загальні доходи держави; місцеві доходи; внески на соціальне страхування; кошти, що надаються окремими підприємствами та громадянами
- в) способи акумуляції коштів на цілі соціального забезпечення з наступним їх розподілом між відповідними категоріями населення, що потребують матеріальної підтримки з боку держави і суспільства.

4. Основними формами соціального забезпечення в Україні є:

- а) загальнообов'язкове державне соціальне страхування; недержавне соціальне забезпечення.
- б) загальнообов'язкове державне соціальне страхування; державне соціальне забезпечення за рахунок бюджетних коштів; змішане соціальне забезпечення окремих категорій громадян; недержавне соціальне забезпечення.
- в) соціальне страхування, соціальне забезпечення за рахунок державних коштів та соціальна допомога.

5. Право соціального забезпечення це :

- а) система правових норм, що регулюють комплекс якісно однорідних, організовано - розподільчих відносин щодо матеріального забезпечення громадян (членів їх сімей) у разі настання соціальних ризиків за рахунок коштів спеціальних соціальних фондів чи бюджетів різних рівнів та похідних від них організаційних (процедурних, процесуальних, соціально-страхових) відносин.
- б) форма розподілу матеріальних благ з метою задоволення життєво необхідних індивідуальних потреб громадян при настанні соціального ризику за рахунок спеціальних соціальних фондів або за рахунок бюджетів різних рівнів (державного та місцевих) у випадках та на умовах, встановлених у законі. Воно є одним із напрямків соціальної політики України.
- в) комплекс заходів з надання допомоги особам, окремим соціальним групам, які перебувають у складних життєвих обставинах і не можуть самотійно їх подолати, з метою розв'язання їхніх життєвих проблем

Рекомендована література до теми:

1. Андріїв В. Співвідношення трудового права та права соціального забезпечення // Сіверянський літопис: Всеукраїнський науковий журнал. – 2000. – № 4. – С. 253 – 254.
2. Андріїв В.М. Законодавчі засади соціального забезпечення // В кн. “Введення у соціальну роботу”. – Київ: Фенікс, 2001. – С. 95 – 123.
3. Андріїв В.М. Правові норми в системі соціальних норм держави // Підприємництво, господарство і право. – 2007.- № 9.- с. 46-49.
4. Безугла Я.І. Актуальні проблеми соціального забезпечення і захисту в Україні // Проблеми соціального захисту в Україні: Матеріали наук-практ. конф. 20 – 21 червня 1996 р. – Чернігів, 1996. – С. 6 – 14.
5. Боднарук М. Об’єкти правовідносин загальнообов’язкового державного соціального страхування // Підприємництво, господарство і право. – 2002. – № 6. – С. 54 – 57.
6. Боднарук М. Суб’єкти правовідносин у сфері державного соціального страхування // Підприємництво, господарство і право. – 2001. – № 5. – С. 71 – 76.
7. Бойко М.Д. Право соціального забезпечення України : навч.посібник вид.3-тє , доп. та перероб. – К : Атіка, 2006.-380 с.
8. Бойко М.Д. Право соціального забезпечення України: Навч. посіб. – К.: Олан, 2004. – С. 30 – 49
9. Болотіна Н.Б. До питання про модель соціального забезпечення в Україні // Державність. – 1993. – № 2. – С. 3 – 4.
- 10.Болотіна Н.Б. Право соціального захисту України : Навч. Посіб.- К.: Знання, 2005.- 615 с. – (Вища освіта 21 століття).
- 11.Болотіна Н.Б. Право соціального захисту: становлення і розвиток в Україні.- К.: Знання, 2005.-381 с.
- 12.Болотіна Н.Б. Про принципи сучасного права соціального забезпечення України // Актуальні проблеми держави та права: Збірник наукових праць. Випуск 9. – Одеса, 2000. – С.44 – 52.
- 13.Болотіна Н.Б. Соціально-забезпечувальні правовідносини // Актуальні проблеми формування правової держави. Вісник Львів. ун-ту. (Сер.: Юридична). – Львів, 1995. – Вип. 32. – С. 51 – 53.
- 14.Болотіна Н.Б. Соціально-забезпечувальні правовідносини // Актуальні проблеми формування правової держави. Вісник Львів. ун-ту. (Сер.: Юридична). – Львів, 1995. – Вип. 32. – С. 51 – 53.
- 15.Бурак В.Я., Синчук С.М. Право соціального забезпечення України: Курс лекцій для студентів. Вид. 2-е. – Львів: ЛНУ, 2003. – С. 10 – 12
- 16.Гарасимів Т.З. Поняття та види принципів права соціального забезпечення // Вісник Львівського університету внутрішніх справ при Національній академії внутрішніх справ України. – Львів: ЛІВС при НАВС України, 2001. – № 1. – С.154 – 159.
- 17.Гарасимів Т.З. Принципи права соціального забезпечення від теорії до практики // Вісник Львівського університету внутрішніх справ при

Національній академії внутрішніх справ України. – Львів: ЛІВС при НАВС України, 1995. – № 1. – С.56 – 62.

18. Гарасимів Т.З. Принципи права соціального забезпечення України. – Дрогобич: Видавнича фірма “Відродження”, 2002. – 128 с.

19. Гарасимів Т.З. Принципи права соціального забезпечення України: Автореф. дис. канд. юрид. наук: 12.00.05 // Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. – К., 2002. – 15 с.

20. Сивак С.М. Пенсійна реформа: принципи пенсійного забезпечення // Вісник Львівського державного інституту ім. Івана Франка. – Сер. юрид. – Вип. 35. – Л., 2000. – С. 341 – 346

21. Синчук С. Теорія соціального ризику за правом соціального забезпечення // Право України. – 2003. – № 3. – С. 55 – 59.

22. Синчук С.М., Бурак В.Я. Право соціального забезпечення України: Навч. посіб. / За ред. С.М. Синчук. – К.: Т-во “Знання”, КОО, 2003. – С. 16 – 18

23. Сирота І.М. Право соціального забезпечення в Україні: Підручник. – Х.: Одісей, 2001. – С.38 – 53.

24. Стаховська Н.М. Поняття та особливості правовідносин у сфері соціального забезпечення // Вісник Київського національного університету ім. Т.Шевченка. Юридичні науки. Вип. 4. – К., 2000. – С. 55 – 63.

25. Сташків Б. Зміст соціально-забезпечувальних правовідносин // Право України – 2003. – № 6. – С. 66 – 70.

26. Сташків Б. Метод права соціального забезпечення: його визначення // Право України. – 2000. – № 12. – С. 37 – 39.

27. Сташків Б. Місце права соціального забезпечення в системі права України // Право України – 2001. – № 11. – с. 80 – 83.

28. Сташків Б. Норми права соціального забезпечення // Право України. – 2002. – № 2. – С. 74 – 78.

29. Сташків Б. Об’єкти правовідносин у сфері соціального забезпечення // Часопис Київського університету права. – 2003. – № 4. – С. 62 – 67.

30. Сташків Б. Поняття права соціального забезпечення // Право України. – 2000. – № 5. – С. 24 – 26.

31. Сташків Б. Право соціального забезпечення як навчальна дисципліна // Вища школа. – 2002. – № 6. – С. 35 – 41.

32. Сташків Б. Право соціального забезпечення як наука // Право України. – 2002. – № 9. – С. 18 – 23.

33. Сташків Б. Правовідносини у сфері соціального забезпечення: поняття, основні ознаки, види // Держава і право: Зб. наук. праць. Юридичні і політичні науки. Вип. 21. – К.: Ін. держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2003. – С. 360 – 364.

34. Сташків Б. Принципи пенсійного права // Підприємництво, господарство і право. – 2003. – № 2. – С.44 – 47.

35. Сташків Б. Принципи права соціального забезпечення // Право України. – 2002. – № 4. – С.86 – 88.

36. Сташків Б. Суб'єкти правовідносин у сфері соціального забезпечення // Право України. – 2003. – № 2. – С. 39 – 44.

37. Сташків Б.І. Встановлення юридичних фактів, що мають значення для права соціального забезпечення // Удосконалення правового механізму реалізації і захисту прав та інтересів людини і громадянина в Україні: Зб. матеріалів науково-практичного семінару (30 березня 2007 року). – Чернігів, 2007. – С.44–62.

38. Сташків Б.І. Джерела права соціального забезпечення та проблемні питання удосконалення їх системи // Соціальне законодавство України: теоретичні і практичні проблеми розвитку: Матеріали науково-практичного семінару; м. Київ, 23 березня 2005 року. – К., 2005. – С. 28–35.

39. Сташків Б.І. До питання про функції права соціального забезпечення// Проблеми вдосконалення правового регулювання соціально-трудових відносин в Україні Матеріали науково-практичної конференції: м. Харків 5-6 червня 2009 р.- Харків, 2009.-С.250-253

40. Сташків Б.І. Міжнародно-правові акти як джерела права соціального забезпечення // Держава і право: Зб. наук. праць. Юридичні і політичні науки. Вип. 23. – К.: Ін. держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2004. – С. 337 – 344.

41. Сташків Б.І. Теорія права соціального забезпечення: Навч. посіб. – К.: Знання, 2005.-405 с. – (Вища освіта 21 століття).

42. Сташків Б.І. Юридичні факти в праві соціального забезпечення: Монографія. -Чернігів, 2008. – 260 с.

Семінарське заняття №2

Тема: Загальна характеристика пенсійної системи України

План заняття

1. Поняття і система пенсійного права.
2. Пенсійна система України
3. Структура системи пенсійного забезпечення в Україні.
4. Поняття пенсій: ознаки, види та критерії їх розмежування.

Ключові поняття

Пенсійне право, пенсійна система, структура пенсійного забезпечення, солідарна система, накопичувальна система, недержавне пенсійне забезпечення, пенсії за віком, пенсії по інвалідності, пенсії в разі втрати годувальника

Контрольні питання

1. Що собою являє пенсійне право України?
2. Поняття пенсійної системи ?
3. З яких елементів складається пенсійна система України?
4. Які існують критерії класифікації пенсій?

Додаткові дискусійні питання

1. Яка мета запровадження накопичувальної системи?
2. Яке значення недержавного пенсійного забезпечення?

Питання на самостійне вивчення

1. Види пенсійних виплат через накопичувальну систему.
2. Недержавне пенсійне забезпечення.
3. Види пенсійних виплат через недержавне пенсійне забезпечення

Теми для написання рефератів

1. Перспективи запровадження накопичувальної системи
2. Прожитковий мінімум як базовий соціальний стандарт

Тестові завдання

1. Пенсійне право як підгалузь права соціального забезпечення, можна визначити як:

а) сукупність правових норм, що регулюють суспільні відносини з надання громадянам регулярного матеріального забезпечення у грошовій формі з настанням пенсійного віку, за наявності трудового (страхового) стажу, інвалідності, втрати годувальника, а також інших, нерозривно пов'язаних із ними, відносин.

б) один із засобів досягнення злагоди у суспільстві, сприяє тим самим соціальному миру, а також участі в житті суспільства усіх соціальних груп населення.

в) ціленаправлений вплив норм даної галузі права на соціально забезпечувальні відносини з метою їх охорони та витіснення з них шкідливих для суспільства з точки зору держави відносин

2. Система пенсійного права включає:

- а) Окрему та Особливу
- б) Спеціальну та Особливу
- в) Загальну та Особливу частини

3. Пенсійна система це:

а) система правових норм, що регулюють комплекс якісно однорідних, організовано - розподільчих відносин щодо матеріального забезпечення громадян (членів їх сімей) у разі настання соціальних ризиків за рахунок коштів спеціальних соціальних фондів чи бюджетів різних рівнів та похідних від них організаційних (процедурних, процесуальних, соціально-страхових) відносин.

б) сукупність установ, які поряд із пенсійною політикою, об'єктами та суб'єктами, які беруть участь у реалізації механізму розподілу пенсій, встановлює розмір внесків та виплат, здійснює облік, акумулювання внесків, інвестування та індексацію накопичень

в) система страхових організацій, які здійснюють страхування довічних пенсій

4. Система пенсійного забезпечення в Україні складається з:

- а) чотирьох рівнів
- б) трьох рівнів.
- в) одного рівня

5. У залежності від виду пенсійної системи можна виділити такі види пенсій:

- а) пенсії з державного пенсійного страхування; пенсії з державного пенсійного забезпечення.
- б) пенсії з недержавного пенсійного забезпечення та пенсії з накопичувального пенсійного забезпечення
- в) пенсії з пенсійного страхування та пенсії з накопичувального пенсійного забезпечення

Рекомендована література до теми:

1. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування – Закон України від 9 липня 2003 р. // ВВР України. – 2003. - № 28.- Ст. 136.

2. Про пенсійне забезпечення. Закон України від 05.11.91. р.// ВВР України .- 1992 . - №3.

3. Концепція соціального забезпечення населення України / Схвалена постановою Верховної Ради України від 21 грудня 1993 // ВВР України. - 1994.- № 6.

4. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від 14 січня 1998 року № 16/98 – ВР // Офіційний вісник України. – 1998. - № 6.

5. Указ Президента України “Про основні напрямки реформування пенсійного забезпечення в Україні” від 13.04.1998 // Офіційний вісник України. – 1998.-№15.

6. Про схвалення Стратегії розвитку пенсійної системи. Розпоряд. Кабінету Міністрів України від 15 грудня 2005 р. № 525 –р // Соціальний захист. – 2006 р. – №2. – с.28-32.

Семінарське заняття №3

Тема: Страховий (трудоий) стаж у праві соціального забезпечення

План заняття

1. Поняття стажу та його класифікація у праві соціального забезпечення.
2. Загальний трудовий стаж. Види діяльності, що зараховуються в загальний трудовий стаж.
3. Спеціальний трудовий стаж. Види діяльності, що зараховуються в спеціальний трудовий стаж.

Ключові поняття

Трудовий стаж, страховий стаж, загальний трудовий стаж, спеціальний трудовий стаж, вислуга років

Контрольні питання

1. Яка класифікація трудового стажу з якісною характеристикою?
2. Яка класифікація трудового стажу з кількісною характеристикою?
3. Що собою являє страховий стаж?

Додаткові дискусійні питання

1. Яка відмінність трудового стажу від страхового?
2. На які групи поділяється спеціальний трудовий стаж?

Питання на самостійне вивчення

3. Поняття єдиного страхового внеску.
4. Підтвердження трудового стажу.

Теми для написання рефератів

1. Правовий статус застрахованих осіб.
2. Правовий статус Пенсійного фонду України.

Тестові завдання

1. Загальний трудовий стаж це:

а) період (строк), протягом якого особа підлягає загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню та за який щомісяця сплачено єдиний страховий внесок в сумі не меншій, ніж мінімальний страховий внесок

б) це сумарна тривалість трудової та іншої суспільно корисної діяльності незалежно від характеру й тривалості роботи та перерв у ній, що спеціально передбачена нормами права.

в) це тривалість останньої безперервної роботи на одному підприємстві (установі, організації) або на декількох підприємствах за умови, що перерва у трудовій діяльності не перевищує встановлених законом строків (періодів)

2. Спеціальний трудовий стаж є підставою для:

- а) надання пенсій на пільгових умовах
- б) надання пенсій в разі втрати годувальника
- в) надання пенсій по інвалідності

3. Страховий стаж має значення при наданні різних видів соціального забезпечення:

- а) за системою державного забезпечення
- б) за системами загальнообов'язкового державного соціального страхування
- в) за системою недержавного соціального забезпечення

4. До спеціального стажу відносять:

а) період (строк), протягом якого особа підлягає загальнообов'язковому державному соціальному страхуванню та за який щомісяця сплачено єдиний страховий внесок в сумі не меншій, ніж мінімальний страховий внесок

б) вказані у законі періоди діяльності (служби), які проходили у певних умовах праці (важких, шкідливих та ін.), або на певних посадах чи в певних природно - кліматичних районах країни, або на територіях радіоактивного забруднення

в) сумарні періоди певних видів такої діяльності, що є підставою виникнення права на окремі види соціального забезпечення, у разі постійної чи тимчасової втрати засобів до існування чи понесення додаткових витрат

5. Вислуга років:

а) це особливий вид спеціального стажу окремих категорій працівників, який передбачає пільгове пенсійне забезпечення у зв'язку з утратою професійної працездатності й виходом на пенсію до настання віку, який дає право на пенсію за віком.

б) це тривалість останньої безперервної роботи на одному підприємстві (установі, організації) або на декількох підприємствах за умови, що перерва у трудовій діяльності не перевищує встановлених законом строків (періодів)

в) це сумарна тривалість періодів трудової діяльності, як правило, в певних галузях народного господарства з урахуванням умов її важкості або інтенсивності, займаної посади або місцевості, в якій вона здійснюється, з якими пов'язане пільгове чи за особливими правилами соціальне забезпечення працівників та осіб, прирівняних до них

Рекомендована література до теми:

1. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державно соціальне страхування: Закон України від 14.01.1998 р., №16/98-ВР // Відомості Верхов. Ради України. - 1998. - №23.-Ст. 121.
2. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 р., №2464-У1 // Відомості Верхов. Ради України. - 2011. - №2-3.-Ст. 11.
3. Про загальнообов'язкове державно пенсійне страхування: закон України від 09.07.2003 р., №1058-ІУ // Відомості Верхов. Ради України. - 2003. - №49-51. - Ст. 376.
4. Про порядок підтвердження наявного трудового стажу для призначення пенсій за відсутності трудової книжки або відповідних записів у ній: Затв. пост. КМ України від 12.08.1993 р., №637// ЗП України. - 1993. - №12. - Ст. 273.
5. Про затвердження Положення про Державний реєстр загальнообов'язкового державного соціального страхування: пост. Правління Пенсійного фонду України від 08.10.2010 р., №22-1 // Офіційний вісник України. - 2010. - №84. - Ст. 2969.
6. Порядок підтвердження періодів роботи, що зараховуються до трудового стажу для призначення пенсій на пільгових умовах або за вислугу років: затв. пост. правління Пенсійного фонду України від 10.11.2006 р., №18-1 // Офіційний вісник України. - 2006.-№48.-Ст. 3212.
7. Андрій В.В., Москаленко О.В., Прилипко С.М., Ярошенко О.М. Правовідносини із загальнообов'язкового державного соціального страхування: теоретичний аспект. - Х.: ФІНН, 2011.-280с.
8. Безуглая Я.И. Трудовой стаж и его юридическое значение в стимулировании эффективности и качества труда: дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.05. - Х., 1978. - 177 с.
9. Бодерскова Н.Н. Правовое регулирование трудового стажа рабочих и служащих: дис.... канд. юрид. раук: спец. 12.00.05. - Х., 1971.-257 с.
10. Луценко Т.О. Спеціальний стаж та його значення в системі пенсійного забезпечення // Право і безпека. - 2004. - №3/1.-С.113-117.
11. Оклеї І.В. Страховий стаж, його зміст та значення в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування // Держава і право. Юрид. і політ. науки. - К., 2006. - Вин. 32.-С. 332-338.
12. М.Кучма О. Особливості обчислення страхового стажу працівників, роботодавцем яких є платник єдиного податку // Вісник. прокур.-2010.-№10.-С. 110-114.
13. Сташків Б.І. Юридичні факти в праві соціального забезпечення. - Чернігів: Ред.-вид. комплекс "Деснянська правда", 2008.-260с.

Семінарське заняття № 4

Тема: Правове регулювання призначення пенсій у солідарній системі

План заняття

1. Поняття та види пенсій за віком у солідарній системі.
2. Умови призначення пенсії за віком. Механізм призначення пенсій за віком у солідарній системі.
3. Пенсії за віком на пільгових умовах: поняття та умови призначення
4. Поняття пенсії по інвалідності та її види. Умови призначення пенсії по інвалідності у солідарній системі та її розміри
5. Пенсії у разі втрати годувальника: поняття, умови призначення. Коло осіб, які мають право на призначення пенсії у зв'язку з втратою годувальника у солідарній системі. Механізм призначення пенсії у зв'язку з втратою годувальника у солідарній системі.

Ключові поняття

Пенсії за віком, пенсії по інвалідності, пенсії в разі втрати годувальника, пільгові умови призначення пенсій.

Контрольні питання

1. Які умови призначення пенсій за віком у солідарній системі?
2. Що являють собою пенсії за віком на пільгових умовах?
3. Яке коло осіб, які мають право на призначення пенсії у зв'язку з втратою годувальника у солідарній системі

Додаткові дискусійні питання

1. Яка відмінність пенсій за віком і пенсій за віком на пільгових умовах?
2. Яка правова підстава призначення пенсій за віком на пільгових умовах?

Питання на самостійне вивчення

1. Порядок розрахунку пенсії за віком.
2. Підстави встановлення груп інвалідності.

Теми для написання рефератів

1. Інвалідність як підстава для забезпечення пенсією.
2. Страховий стаж – одна з умов призначення пенсій за віком.

Тестові завдання

1. Пенсія за віком:

- а) щомісячна пенсійна виплата в солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, яку отримує застрахована особа в разі досягнення нею передбаченого законом пенсійного віку чи визнання її інвалідом, або отримують члени її сім'ї у визначених законом випадках
- б) це довічна щомісячна грошова виплата за рахунок Пенсійного фонду фізичній особі, яка досягла передбаченого законом віку та має відповідний страховий стаж.
- в) це основний вид матеріального забезпечення непрацездатних громадян.

2. В залежності від категорій громадян, які мають право на пенсію, пенсії можуть призначатися:

- а) на загальних підставах і на пільгових умовах
- б) на загальних підставах і на спеціальних умовах
- в) на загальних підставах і на особливих умовах

3. Особи мають право на призначення пенсії за віком:

- а) після досягнення віку 55 років та наявності страхового стажу не менше 1 років
- б) після досягнення віку 60 років та наявності страхового стажу не менше 15 років
- в) після досягнення віку 62 років та наявності страхового стажу не менше 5 років

4. Мінімальний розмір пенсії за віком встановлюється у розмірі прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

- а) за наявності у чоловіків 30, а в жінок 25 років страхового стажу
- б) за наявності у чоловіків 25, а в жінок 20 років страхового стажу
- в) за наявності у чоловіків 35, а в жінок 30 років страхового стажу

5. Основними умовами для призначення пенсії в разі інвалідності є:

- а) засвідчений у встановленому порядку факт інвалідності; досягнення певного законодавчо передбаченого віку
- б) засвідчений у встановленому порядку факт інвалідності особи; наявність пенсійного страхового стажу.
- в) засвідчений у встановленому порядку факт інвалідності особи; перебування на відповідній посаді

6. Пенсія у зв'язку з втратою годувальника:

- а) це щомісячні грошові виплати, здійснювані за рахунок соціальних фондів, що призначаються особам, які повністю або частково втратили працездатність, внаслідок чого їм визначеними медичними закладами встановлена одна з трьох груп інвалідності

б) це щомісячна грошова виплата з Пенсійного фонду (в окремих випадках – з фонду соціального страхування чи бюджету), призначені непрацездатним членам сім'ї в разі втрати годувальника, які перебували на його утриманні, у розмірі, співвіднесеному із заробітком (доходом) годувальника.

в) це довічна щомісячна грошова виплата за рахунок Пенсійного фонду фізичній особі, яка досягла передбаченого законом віку та має відповідний страховий стаж

Рекомендована література до теми:

1. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування – Закон України від 9 липня 2003 р. // ВВР України. – 2003. - № 28.- Ст. 136.

2. Про пенсійне забезпечення. Закон України від 05.11.91. р.// ВВР України .- 1992 . - №3.

3. Про заходи щодо законодавчого забезпечення реформування пенсійної системи: Закон України від 08.07.2011 р., №3668-У1 // Офіц. вісн. України. - 2011. - №71. - Ст. 2667.

4. Про затвердження Положення про медико-соціальну експертизу: постанова КМ України від 03.12.2009 р., №1317 // Офіц. вісн. України. - 2009. - №95. - Ст. 3265.

5. Про затвердження Інструкції про встановлення груп інвалідності: наказ МОЗ України від 05.09.2011 р., №561 // Офіц. вісн. У країни. -2011.- №91.-Ст. 3319.

6. Полотіна Н.Б. Право людини на соціальній захист в Україні.-К.: Знання, 2010.- 107с.

7. Коробенко Н.П. Пенсійне забезпечення по інвалідності в солідарній системі України. - К.: Вид-во Акад. праці і соц. відносин Федер. проф. спілок України, 2011. - 172 с.

Н. Кравчук Т.В. Пенсійне забезпечення у разі втрати годувальника у солідарній пенсійній системі України: дис... канд. юрид. наук: спец. 12.00.05. - К., 2007. -212с.

9. Орловський О.Я. Правова природа пенсії як основного виду соціального забезпечення // Наук. вісн. Чернівецьк. ун-ту: Правознавство: зб. наук. пр. - Чернівці: Рута, 2005. - Вин. 273. - С. 63-66.

10. Пасічніченко С. Правовий зміст понять "інвалід" та "інвалідність" // Підпр-во, гос-во і право. - 2005. - №11. - С. 138-140.

11. Сирота И.М. Все о пенсиях, пособиях, социальной защите граждан Украины (научно-практический комментарий й сборник нормативных актов). - 5-е изд., перераб. й доп. - Х.: Одиссей, 2004.- 704 с.

12. Шумна Л.П. Інвалідність та її правові наслідки // Актуальні проблеми політики: зб. наук. пр. - 2001. - Вип. 12. - С. 244 -247.

13. Шумна Л.П. Пенсійна система України: зміст та правове регулювання // Актуальні проблеми держави і права: зб. наук. праць. - 2007. - Вип. 30. - С. 46 - 50.

14. Шумило М.М. Поняття пенсії при кодифікації пенсійного законодавства / Теоретичні та практичні проблеми реалізації прав людини у сфері праці і соціального забезпечення: тези доп. II між-нар. наук.-практ. конф. - Х. 2010. - С. 502 - 506.

15. Шумило М.М. Современное состояние пенсионного законодательства в Украине // Соц. й пенс. право. - 2011. - №4. - С. 38-40.

16. Хуторян Н.М. Нова пенсійна реформа чи наступ на пенсійні права громадян України? // Правова держава. - 2011. - Вип. 22.-С.311-316.

Семінарське заняття № 5

Тема : Правове регулювання призначення пенсій окремим категоріям громадян

План заняття

1. Загальна характеристика та правове регулювання пенсійного забезпечення окремих категорій громадян.
2. Пенсійне забезпечення державних службовців
 - а) пенсії за вислугу державним службовцям
 - б) пенсії по інвалідності та втраті годувальника згідно ЗУ «Про державну службу»
3. Правове регулювання пенсій військослужбовцям та особам, прирівняним до них.

Ключові поняття

Загальна характеристика пенсійного забезпечення окремих категорій осіб; пенсійне забезпечення народних депутатів України; пенсійне забезпечення і грошова допомога державним службовцям; порядок обчислення стажу державної служби; пенсійне забезпечення посадових осіб місцевого самоврядування.

Контрольні питання

1. Який порядок обчислення стажу державної служби?
2. З яких виплат складається заробітна плата державних службовців?
3. Охарактеризуйте порядок і умови перерахунку державної служби.
4. З яких строків призначаються пенсії військовослужбовцям?

Додаткові дискусійні питання

1. Проаналізуйте нормативно-правові акти, щодо державного пенсійного забезпечення.

2. Спробуйте сформулювати основні принципи, якими керується держава при встановленні державного пенсійного забезпечення певним категоріям осіб.

3. Чи видається вам теперішній порядок досконалим з огляду на перелік категорій осіб і обставини (соціальні ризики), які слугують підставою для такого забезпечення? Сформулюйте власні пропозиції.

4. На які категорії поділяються інваліди з числа військовослужбовців залежно від причини інвалідності?

Питання на самостійне вивчення

1. Умови призначення пенсій за вислугу років військовослужбовцям, особам рядового і начальницького складу органів внутрішніх справ.
2. Порядок обчислення вислуги років для призначення пенсій військовослужбовцям.
3. Граничний вік перебування на державній службі.
4. Відставка державного службовця.

Теми для написання рефератів

1. Заробіток (грошове) забезпечення для обчислення пенсії.
2. Органи, які призначають пенсії та строки розгляду документів про їх призначення
3. Особливість призначення пенсії за особливі заслуги перед Україною
4. Особливості пенсійного забезпечення народних депутатів України.
5. Соціальний захист державних службовців як фактор розвитку державної служби та стабільності країни.
6. Особливості пенсійного забезпечення осіб місцевого самоврядування.

Тестові завдання

1. Суб'єктами одержання спеціальних пенсій є:
 - а) особи, які мають 5 і більше дітей
 - б) наукові (науково-педагогічні) працівники; особи, які мають особливі заслуги перед Україною; особи, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, державні службовці та прирівняні до них особи, посадові особи місцевого самоврядування, народні депутати.
 - в) ветерани праці
2. Основною особливістю пенсії за вислугу років є те:
 - а) що вона призначається за умови припинення особою виконання трудової діяльності, яка зумовила право на такий вид пенсії
 - б) що вона призначається при наявності певного стажу роботи
 - в) що вона призначається при досягненні певного віку
3. Державна служба в Україні
 - а) це діяльність посадових осіб державних органів влади
 - б) це визначена структурою і штатним розписом первинна структурна одиниця державного органу та його апарату, на яку покладено встановлене нормативними актами коло службових повноважень
 - в) це професійна діяльність осіб, які займають посади в державних органах та їх апараті щодо практичного виконання завдань і функцій держави та одержують заробітну плату за рахунок державних коштів

4. Військовослужбовцям, особам, які мають право на пенсію та членам їх сімей, які одночасно мають право на різні державні пенсії, призначається..

- а) одна пенсія за їх вибором
- б) всі державні пенсії
- в) пенсія з більшим розміром

5. На одержання пенсії державних службовців мають право чоловіки, які досягли віку:

- а) 55 років
- б) 60 років
- в) 62 роки

Рекомендована література до теми:

1. Закон України "Про державну службу" від 17 листопада 2011 року № 4050-VI // Відомості Верховної Ради України . – 2012. - № 26. - ст.273

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 03 04.94 № 283 "Про порядок обчислення стажу державної служби". // Законодавство України про пенсійне забезпечення № 4, 1996 - с, 47-48.

3. Порядок обчислення стажу державної служби, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 3 травня 1994 року № 283.// Законодавство України про пенсійне забезпечення № 4, 1996. - с. 48-49.

5. Про статус народного депутата: Закон України від 17 листопада 1992 р.// Відомості Верховної Ради України. -1993. - № 3. - ст. 17

6. Закон України «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб» від 9 квітня 1992 р.

7. Закон України "Про прокуратуру" від 5 листопада 1991 р. № 1789-XII(ст. 49, 50, 50-1) // Бюлетень законодавства і юридичної практики України. — 1996. — № 4: Законодавство України про пенсійне забезпечення. — С. 70—72.

8. Закон України "Про судоустрій і статус суддів" від 7 липня 2010 р. № N 2453-VI // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, N 41-42, N 43, N 44-45, ст.529

Семінарське заняття № 6

Тема: Пенсійні виплати за рахунок коштів накопичувальної системи

План заняття

1. Поняття накопичувальної системи.
2. Види пенсійних виплат з коштів накопичувальної системи.
3. Довічні пенсії.
4. Договори страхування довічних пенсій.

Ключові поняття

Накопичувальна система, довічна пенсія з установленим періодом, довічна обумовлена пенсія, довічна пенсія подружжя, одноразова виплата.

Контрольні питання

1. В чому суть накопичувальної системи ?
2. Назвіть види пенсійних виплат через накопичувальну систему.

Додаткові дискусійні питання

1. Яка відмінність між пенсією подружжя та пенсією з установленим періодом?

Питання на самостійне вивчення

1. Пенсійні активи накопичувальної системи
2. Зберігання пенсійних активів накопичувального фонду

Теми для написання рефератів

1. Суб'єкти накопичувальної системи.
2. Джерела формування накопичувальної системи.

Тестові завдання

1. У накопичувальній системі пенсійного страхування внески:
 - а) акумулюються в пенсійних фондах, накопичуються на користь третіх осіб
 - б) акумулюються в пенсійних фондах, накопичуються на користь застрахованих осіб
 - в) акумулюються в пенсійних фондах, накопичуються на користь страхувальника
2. За рахунок коштів накопичувальної системи пенсійного страхування, що обліковуються на накопичувальних пенсійних рахунках здійснюються такі пенсійні виплати:
 - а) як довічні пенсії й одноразова виплата
 - б) пенсії у разі втрати годувальника, пенсії по інвалідності, пенсії за віком
 - в) пенсії подружжя, пенсії по інвалідності, пенсії за віком

3. Довічна пенсія (ануїтет) це:

а) пенсійна виплата, що здійснюється в разі досягнення застрахованою особою пенсійного віку та в інших випадках на умовах та в порядку, визначених Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» за рахунок коштів Накопичувального фонду.

б) пенсійна виплата за рахунок коштів, що обліковуються на накопичувальному пенсійному рахунку застрахованої особи, а в випадках, передбачених законом, - на індивідуальному пенсійному рахунку учасника недержавного пенсійного фонду, сума й порядок виплати якої визначаються в договорі страхування довічної пенсії, укладеному зі страховою організацією

в) щомісячна виплата, здійснювана протягом життя пенсіонера, але не менше ніж протягом 10-ти років з дня її призначення. У випадку смерті пенсіонера право на її отримання протягом установленого періоду мають спадкоємці, вказані в договорі страхування довічної пенсії або визначені відповідно до Цивільного кодексу України.

4. Договір страхування довічної пенсії укладається:

а) між учасником накопичувальної системи та банківською організацією

б) між учасником накопичувальної системи та пенсійним фондом

в) між учасником накопичувальної системи пенсійного страхування і страховою організацією відповідно до законодавства про страхову діяльність

5. Дострокове припинення дії договору страхування довічної пенсії за бажанням сторін:

а) дозволяється

б) забороняється

в) дозволяється при взаємній згоді

Рекомендована література до теми:

1. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р., №1058-1У // Відом. Верхов. Ради України. - 2003. - №49-51. - Ст. 376.

2. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне сі рахування: Закон України від 08.07.2010 р., № 2464-У1 // Офіц. вісн. України. - 2010. - №61. - Ст. 2108.

3. Про проведення експерименту із створення автоматизованої системи Накопичувального фонду загальнообов'язковою державною пенсійного страхування: пост. КМ України від 14.09.2005 р., №909\ / Офіц. вісн. України. - 2005. -№37. - Ст. 2304.

4. Валкова Г.Р. Запровадження накопичувальної системи загальнообов'язковою державного пенсійного страхування як фактор підвищення рівня соціального захисту населення в Україні // Проблеми правового забезпечення праці та соціального захисту населення України в

сучасних умовах: зб. матер. «круглого столу». - Чернігів: Чернігівські обереги, 2006. - С. 144 - 151.

5. Гендрікс Г. Чому вік участі має значення // Україна. Бізнес-Ревю. - 2009. - №1-2. - 22 січ. - С. 4.

Семінарське заняття № 7

Тема: Державні та страхові допомоги за законодавством України

План заняття

1. Поняття та значення соціальних допомог в системі соціального забезпечення України.
2. Характерні ознаки соціальних допомог та відмінність їх від інших видів соціального забезпечення.
3. Види, класифікація допомог
4. Страхові та державні допомоги у законодавстві України.

Ключові поняття

Умови та порядок призначення допомоги в зв'язку з вагітністю та пологами; умови, порядок та виплати призначення допомоги при народженні дитини; умови, порядок призначення та виплати допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку; право на допомогу самотнім матерям, порядок призначення та виплати; допомога при усиновленні дитини; державна соціальна допомога дітям-інвалідам та інвалідам з дитинства.

Контрольні питання

1. На які категорії осіб поширюється Закон України "Про державну допомогу сім'ям з дітьми"? Що спільного та відмінного між цими категоріями населення?
2. Проаналізуйте умови та порядок призначення допомоги по вагітності і пологах. В яких розмірах призначається ця допомога? Зверніть увагу на процедурні аспекти.
3. Які суб'єкти мають право на призначення допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку? В якому розмірі та за яких умов призначається ця допомога?
4. Проаналізуйте правовий механізм допомоги на дітей самотнім матерям.
5. Охарактеризуйте систему заходів соціального захисту дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Назвіть законодавчі акти, визначте основні поняття, умови соціального захисту.
6. Визначте основні засади надання соціальної допомоги у зв'язку з малозабезпеченістю.
7. Який порядок встановлення факту малозабезпеченості?

Додаткові дискусійні питання

1. Що означає поняття „малозабезпеченість”? Як воно співвідноситься з таким поняттям як „бідність”?
2. Який встановлено механізм заміни соціальних пенсій на соціальну допомогу? Порівняйте умови призначення соціальних пенсій за Законом України "Про пенсійне забезпечення" і призначення соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію.

Питання на самостійне вивчення

1. Умови та порядок призначення допомоги в зв'язку з вагітністю та пологами.
2. Порядок виплати, підстави припинення виплати допомоги по догляду за дитиною до досягнення нею трирічного віку.
3. Право на допомогу, умови та порядок призначення державної соціальної допомоги дітям-інвалідам та інвалідам з дитинства.

Теми для написання рефератів

1. Державна політика щодо соціального захисту дітей в Україні.
2. Законодавство про допомоги сім'ям з дітьми: сучасний стан та проблеми вдосконалення
3. Правовий статус одиноких матерів та осіб, які прирівнюються до них у питанні щодо призначення соціальних допомог.
4. Порядок встановлення факту вагітності та пологів для призначення допомоги в зв'язку з вагітністю та пологами
5. Державна допомога сім'ям з дітьми за законодавством Російської Федерації.
6. Право сім'ї з дітьми на соціальний захист: міжнародні стандарти.

Тестові завдання

1. Допомоги це:
 - а) закріплена законодавством та визначена суспільством соціально значимою обставина об'єктивного характеру, з настанням якої громадяни (та члени їх сімей) втратили тимчасово або назавжди засоби до існування чи потребують додаткового соціального забезпечення та не можуть самостійно їх уникнути
 - б) закріплені нормами права матеріальні виплати (в основному у грошовій формі) для забезпечення належного життєвого рівня при настанні певного соціально значимого випадку за рахунок бюджетів різних рівнів або страхових фондів.
 - в) система соціальних заходів, яка передбачає сприяння, підтримку і послуги, що надають соціальні служби окремим особам чи групам населення для подолання або пом'якшення життєвих труднощів, підтримки їх соціального статусу та повноцінної життєдіяльності

2. В залежності від тривалості виплати усі допомоги можна поділити на три групи:

- а) разові, щоквартальні, періодичні
- б) щорічні, тимчасові, одноразові
- в) щомісячні, періодичні та одноразові.

3. Грошові допомоги за критерієм організаційно-правової форми соціального захисту поділяються на:

- а) державні грошові допомоги та страхові допомоги.
- б) недержавні та страхові
- в) державні та недержавні

4. Одноразовими вважаються допомоги:

- а) призначенні для заміни втраченого доходу в повному обсязі чи частково. Ці допомоги мають певну тривалість у часі, хоча і не перетворюються в щомісячні допомоги, оскільки виплачуються одноразово за певний проміжок часу (наприклад, допомога по тимчасовій непрацездатності, допомога по вагітності та пологах).
- б) що призначенні для разового відшкодування додаткових витрат громадянам, у яких наявні умови, що дають право на конкретний вид одноразової допомоги (наприклад, допомога на поховання, допомога безробітному для організації підприємницької діяльності тощо).
- в) це грошові виплати регулярного характеру, що здійснюються протягом певного періоду. Тривалість виплати цих допомог визначена законом і залежить від виду допомоги (наприклад, допомога малозабезпеченим сім'ям, допомога самотнім матерям тощо).

5. За цільовим призначенням усі допомоги можна поділити на дві групи:

- а) допомоги призначені для отримання додаткового доходу та допомоги призначені для підтримки сім'ї
- б) допомоги призначені для компенсації заробітку та допомоги призначені для заміни заробітку
- в) допомоги, що призначаються з метою компенсації повністю або частково втраченого заробітку та допомоги, що призначаються з метою матеріальної підтримки сім'ї, у вигляді додаткового доходу.

Рекомендована література до теми:

1. Закон України від 22.03.2001 р. „Про державну допомогу сім'ям з дітьми” // Урядовий кур'єр. – 2001. - №69. – с.5
2. Закон України «Про державну соціальну допомогу інвалідам з дитинства та дітям-інвалідам» від 16 листопада 2000 року // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2001, N 1, ст.2
3. Закон України “Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні” від 21.03.1991 року // Відомості Верховної Ради України. – 1991. - №21. – ст.252
4. Порядок призначення та виплати державної допомоги сім'ям з дітьми. Затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2001р. №1751 // Урядовий кур'єр – 2002. – №6.
5. Методика обчислення сукупного доходу сім'ї для всіх видів соціальної допомоги: затверджений наказом Міністерства праці та соціальної політики України, Міністерства фінансів України, Міністерства економіки України, Державного комітету України у справах сім'ї та молоді, Державного комітету статистики України 18 червня 1999 року №102/154/64/61/204 //Праця і зарплата. - 1999. - №22 (вересень).
6. Болотіна Н.Б. Право соціального захисту України: Навч. посіб. – К.: Знання, 2005. – 615с.
7. Захарова М.Л., Тучкова Е.Г. Право социального обеспечения России: Учебник. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Волтерс Клувер, 2004. – 608с.
8. Право социального обеспечения. Учебное пособие / Под ред. К.Н. Гусова. – М.: „Проспект”, 1999. – 344с.
9. Кабышев О.А. Пособия, компенсации, льготы матери и ребенку. М., 1998.
- 10.Кулачок Л.В. Інститут державної допомоги сім'ям з дітьми у контексті європейського досвіду // Наше право. – 2003. – №1. – С.88-92.
- 11.Кулачок Л.В. Поняття державної допомоги сім'ям з дітьми у контексті сучасної соціальної політики України // Культура народів Причорномор'я. – 2002. – № 31. – С.219-221.
- 12.Кулачок Л.В. Питання вдосконалення законодавства про державну допомогу сім'ям з дітьми // Актуальні проблеми науки трудового права в сучасних умовах ринкової економіки: Матеріали науково-практичної конференції; м. Сімферополь, 19-20 травня 2003 р. / За ред. проф. В.С. Венедиктова. – Харків: Нац. ун-т внутр. справ, 2003. – С. 215- 219.
- 13.Пономаренко О. М. Держава як суб'єкт правовідносин щодо соціального забезпечення допomoгами сімей з дітьми // Вісник Одеського інституту внутрішніх справ. – 2004. – № 4. – С. 138-143

Семінарське заняття № 8

Тема: Соціальні послуги в Україні

План заняття

1. Поняття соціального обслуговування. Види та форми надання соціальних послуг .
2. Поняття, предмет та метод, принципи, джерела права соціального обслуговування
3. Правовий статус отримувачів соціальних послуг.
4. Суб'єкти, які надають соціальні послуги і здійснюють соціальне обслуговування.
5. Професійна діяльність у сфері надання соціальних послуг.
6. Порядок надання соціальних послуг та компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги.

Ключові поняття

Соціальні послуги, соціальне обслуговування, матеріальна допомога, форми надання соціальних послуг, джерела права, платні соціальні послуги, безплатні соціальні послуги, права отримувачів соціальних послуг, права та обов'язки осіб, які надають соціальні послуги, соціальний працівник, соціальний робітник, компенсація виплата за надання соціальних послуг.

Контрольні питання

1. Які категорії відносяться до осіб, які мають права на соціальні послуги?
2. Які категорії осіб отримують соціальні послуги безплатно, а які платно?
3. Які права та обов'язки мають отримувачі соціальних послуг?
4. Які права та обов'язки мають особи, які надають соціальні послуги?
5. Яка відмінність між соціальним працівником та соціальним робітником?
6. Хто може отримати компенсацію за надання соціальних послуг?
7. Який розмір компенсації за надання соціальних послуг?
8. Які документи необхідні для надання компенсації за надання соціальних послуг?

Додаткові дискусійні питання

1. Ким виплачується компенсація за надання соціальних послуг?
2. Які існують обмеження в отриманні соціальних послуг?
3. Яке співвідношення соціальних послуг із соціальним обслуговуванням?
4. Які принципи соціального обслуговування існують в науці?

Питання на самостійне вивчення

1. Практичне впровадження закону України „Про соціальні послуги”

2. Предмет та метод правового регулювання права соціального обслуговування.
3. Типи стаціонарних установ

Теми для написання рефератів

1. Соціальні послуги: порядок надання та фінансування.
2. Правовий статус соціального працівника та соціального робітника
3. Становлення соціального обслуговування в Україні.

Тестові завдання

1. Соціальні послуги це:

- а) вид соціального обслуговування.
- б) вид соціального забезпечення.
- в) вид соціального страхування.

2. Формами соціальних послуг є:

- а) соціальне обслуговування і пенсійне забезпечення.
- б) соціальне обслуговування і матеріальна допомога.
- в) соціальне обслуговування і соціальне страхування.

3. Соціальне обслуговування це:

- а) система соціальних заходів, яка передбачає сприяння, підтримку і послуги, що надають соціальні служби окремим особам чи групам населення для подолання або пом'якшення життєвих труднощів, підтримки їх соціального статусу та повноцінної життєдіяльності
- б) послуги , що задовольняють специфічні потреби осіб похилого віку, непрацездатних, сімей із дітьми (протезування, соціально-трудова реабілітація, забезпечення транспортом , послуги по утриманню в установах соціального захисту
- в) послуги, що задовольняють загальні потреби категоріям громадян, наданих для зазначених вище категорій населення в особливому правовому режимі (пільги по оплаті житлово-комунальних послуг, безкоштовне харчування, забезпечення одягом, безкоштовний проїзд у транспорті і т.д.)

4. Складні життєві обставини це :

- а) обставини, спричинені інвалідністю, віком, станом здоров'я, соціальним становищем, життєвими звичками і способом життя, внаслідок яких особа частково або повністю не має (не набула або втратила) здатності чи можливості самостійно піклуватися про особисте (сімейне) життя та брати участь у суспільному житті.
- б) обставинами вважаються обставини, що об'єктивно порушують нормальну життєдіяльність особи, наслідки яких вона не може подолати самостійно.
- в) це наявність хвороб і фізичних дефектів, які призводять до фізичного, душевного і соціального неблагополуччя

5. Соціальне обслуговування здійснюється:

- а) через систему лікувально-профілактичних закладів;
- б) через систему управлінь праці та соціального захисту населення;
- в) за місцем проживання особи (вдома); у стаціонарних інтернатних установах та закладах; у реабілітаційних установах та закладах; в установах та закладах денного перебування; в установах та закладах тимчасового або постійного перебування; у територіальних центрах надання соціальних послуг; в інших закладах соціальної підтримки (догляду).

6. Видами соціальних послуг є:

- а) грошова та натуральна допомоги.
- б) соціально-побутові послуги, психологічні послуги, соціально-педагогічні послуги, соціально-медичні послуги, соціально-економічні послуги, юридичні послуги, послуги з працевлаштування, інформаційні послуги.
- в) забезпечення продуктами харчування, м'яким та твердим інвентарем, гарячим харчуванням, транспортними послугами, засобами малої механізації, здійснення соціально-побутового патронажу, соціально-побутової адаптації, виклик лікаря, придбання та доставка медикаментів.

7. Надання соціальних послуг ґрунтується на принципах:

- а) адресності та індивідуального підходу; доступності та відкритості; добровільності вибору отримання чи відмови від надання соціальних послуг; гуманності; комплексності; максимальної ефективності використання бюджетних та позабюджетних коштів суб'єктами, що надають соціальні послуги; законності; соціальної справедливості; забезпечення конфіденційності суб'єктами, що надають соціальні послуги; дотримання суб'єктами, що надають соціальні послуги, державних стандартів соціальних послуг, етичних норм і правил.
- б) інтегрований підхід в організації реабілітації інвалідів; структурна відповідність у процесі реабілітації інвалідів; соціальна доцільність; диференційована адресність; державний характер реабілітаційної справи.
- в) безкоштовність більшості заходів; доступність у реалізації права; широка участь профспілок та інших організацій; максимальної соціальної інтеграції інвалідів; багатосторонності і комплексності заходів; профілактичної направленості заходів; компенсації; індивідуалізації заходів; принцип апеляції.

8. Право на отримання соціальних послуг мають:

- а) особи, які потрапили в складні життєві обставини
- б) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, у тому числі біженці, які проживають в Україні на законних підставах та перебувають у складних життєвих обставинах.
- в) особи, які проживають на території України на законних підставах

9. Соціальні послуги надаються:

- а) платно і безоплатно
- б) платно та з частковою оплатою
- в) безоплатно

10. Соціальні послуги надають:

- а) працівники управлінь праці та соціального захисту населення
- б) соціальні працівники, інші фахівці, соціальні робітники
- в) лікарі-експерти МСЕК

11. Соціальний робітник це:

- а) спеціально підготовлений працівник для надання соціальних послуг
- б) особа, яка надає соціальні послуги та має підготовку, що відповідає вимогам та характеру роботи, що виконується
- в) фізична особа, яка надає соціальні послуги

12. Соціальний працівник це:

- а) професійно підготовлений фахівець, що має необхідну кваліфікацію у сфері соціальної роботи і надає соціальні послуги
- б) посадова особа органів праці та соціального захисту населення
- в) фахівець із соціальної роботи

13. Компенсація за надання соціальних послуг призначається у розмірі:

- а) 100%, 75%, 50% середнього заробітку
- б) 15 %, 10%, 7% прожиткового мінімуму
- в) 75 %, 50%, 30% середньої вартості послуг

14. Для виплати компенсації особі, яка надає соціальні послуги надаються документи:

- а) особою, якій надаються соціальні послуги
- б) особою, якій надаються соціальні послуги та особою, яка надає соціальні послуги

Рекомендована література до теми:

1. Про соціальні послуги: Закон України від 19 березня 2003 р. № 966-IV // Урядовий кур'єр. — 2003. — 10 вересня.
2. Про поховання та похоронну справу: Закон України від 10 липня 2003 р. № 1102-IV// Голос України. — 2003. — 4 вересня.
3. Про порядок надання платних соціальних послуг та затвердження їх переліку: Пост. Кабінету Міністрів України від 14 січня 2004 р. № 12.
4. Типове положення про дитячий будинок-інтернат. Затв. Міністерством праці та соціальної політики України 02 квітня 2008 року № 173.
5. Типове положення про психоневрологічний будинок-інтернат. Затв. Міністерством праці та соціальної політики України 29 грудня 2001 року №549.
6. Типове положення про будинок-інтернат для громадян похилого віку та інвалідів, геріатричний пансіонат, пансіонат для ветеранів та праці . Затв. Міністерством праці та соціальної політики України 29 грудня 2001 року.
7. Положення про спеціальний будинок-інтернат затверджене Наказом Міністерства соціальної політики від 9.11. 2011 року , № 432.
8. Типове положення про молодіжне відділення дитячого будинку-інтернату. Затв. Міністерством праці та соціальної політики України 02 квітня 2008 року № 173.
9. Порядок призначення і виплати компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги: Затв. пост. Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2004 р. № 558.
10. Типове положення про притулок для дітей служби у справах дітей: Затв. пост. Кабінету Міністрів України від 9 червня 1997 р. № 565 (зі змін, і доп.).
11. Загальне положення про центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді: Затв. пост. Кабінету Міністрів України від 27 серпня 2004 р. № 1126.
12. Литвиненко В.М. Видовий поділ соціальних послуг у законодавстві та теорії. // Актуальні проблеми держави і права: Збірник наукових праць. Вип. 37 / Редкол.: С.В. Ківалов (голов. ред.) та ін.; Відп. за вип. Ю.М. Оборотов. – Одеса: Юридична література, 2008. – С. 101-105.
13. Литвиненко В.М. Місце соціальних послуг у системі соціального захисту // Теоретичні та практичні проблеми трудового права та права соціального забезпечення: Збірник матеріалів науково-практичного семінару / За ред. канд. юрид. наук, доцента Шумної Л.П. – Чернігів: КП “Видавництво “Чернігівські обереги”, 2007. – С.33-36.
14. Литвиненко В.М. Поняття „соціальні послуги” в законодавстві України // Соціально-захисна діяльність держави в умовах ринкових відносин: Матеріали науково-практичної конференції; м. Чернігів, 31 травня – 2 червня 2007 року / За ред. проф. В.С. Венедиктова. – Чернігів: Українська асоціація фахівців трудового права, Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, 2007. – С. 90-93.
15. Литвиненко В.М. Правосуб'єктність фізичних осіб як отримувачів соціальних послуг” // Підприємство, господарство і право. – 2009. - №12. – С.

16. Литвиненко В.М. Суб'єкти здійснення соціального обслуговування // Проблеми правового забезпечення праці та соціального захисту населення України в сучасних умовах: Збірник матеріалів круглого столу / За ред. канд. юрид. наук, доцента Шумної Л.П. – Чернігів: КП „Видавництво „Чернігівські обереги”, 2006. – С.156-162.

17. Литвиненко В.М. Фізична особа як суб'єкт надання соціальних послуг // Проблеми правового забезпечення праці та соціального захисту населення України в сучасних умовах: Збірник матеріалів круглого столу / За ред. канд. юрид. наук, доцента Шумної Л.П. – Чернігів: КП „Видавництво „Чернігівські обереги”, 2007. – С.149-151.

18. Литвиненко В.М. Щодо деяких категорій осіб-отримувачів соціальних послуг // Проблеми вдосконалення правового регулювання соціально-трудоких відносин в Україні: Матеріали науково-практичної конференції; м. Харків, 5-6 червня 2009 р. / За ред. проф. В.С. Венедіктова. - Харків: Українська асоціація фахівців трудового права. Харківський економіко-правовий університет, 2009 – С. 228-292.

19. Литвиненко В.М. Щодо змісту терміна „соціальні послуги” в теорії та законодавстві // Держава і право: Збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки. Випуск 40. – К.: Ін-т держави і права ім В.М. Корецького НАН України, 2008. – С. 305-311.

20. Литвиненко В.М. Щодо питання про визначення суб'єктів, які надають соціальні послуги // Актуальні проблеми розвитку законодавства про працю та соціальне забезпечення: Тези доповідей і наукових повідомлень учасників Міжнародної науково-практичної конференції; м. Харків, 22-23 квітня 2009 р. / За ред. В.В. Жернакова. – Харків: Національна юридична академія України імені Ярослава Мудрого, 2009. – С. 439-442.

21. Литвиненко В.М. Щодо питання про конституційні гарантії права людини на соціальні послуги// Проблеми правового забезпечення праці та соціального захисту населення України в сучасних умовах: Збірник матеріалів круглого столу (22 квітня 2008 року). – Чернігів: Видавництво ЧДІСТП, 2008.- С.70-73.

22. Литвиненко В.М. Щодо питання про співвідношення понять „соціальні послуги” та „соціальне обслуговування” // Вісник Чернігівського державного інституту права, соціальних технологій та праці (серія Право. Економіка. Соціальна робота. Гуманітарні науки): щоквартальний науковий збірник. – 2008. - №1. – Чернігів: Чернігівський державний інститут права, соціальних технологій та праці, 2008. – С.50-53.

23. Сташків Б.І. Право соціального обслуговування: Навч. посібник. – К.: Знання, 2007. – 567 с. (Вища освіта ХХІ століття).

24. Сташків Б.І. Принципи соціально-обслуговуючого права у Росії та Україні // Актуальні проблеми політики: Збірник наукових праць. – Випуск 15. – Одеса, 2002. – С. 420 – 425.

25. Сташків Б.І. Соціальне обслуговування бездомних громадян // Теоретичні та практичні проблеми трудового права та права соціального

забезпечення: Зб. матеріалів науково-практичного семінару (4 грудня 2007 року). – Чернігів, 2007. – С.47–53.

26. Сташків Б.І. Соціальне обслуговування осіб похилого віку та інвалідів у закладах інтернатного типу системи Міністерства праці та соціальної політики України: Конспект лекцій. – Чернігів, 2005. – 56 с.

27. Сташків Б.І. Соціальне обслуговування у системі соціального забезпечення: правові питання // Право України. – 2005. – № 1. – С.76–79.

28. Сташків Б.І. Соціальні послуги // Великий енциклопедичний юридичний словник. –К.: ТОВ „Видавництво ”Юридична думка”, 2007. – С.829.

29. Сташків Б.І. Соціальні послуги, що надаються фізичним особам за системою загальнообов’язкового державного соціального страхування: Конспект лекцій. – Чернігів, 2005. – 99 с.

30. Сташків Б.І. Соціальні послуги, що надаються фізичним особам органами Міністерства освіти і науки та у справах молоді й спорту: Конспект лекцій. –Чернігів, 2005. – 116 с.

4 ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Таблиця 4.1- Поточний контроль за модулями

Назви змістових модулів і тем		Розподіл балів за видами робіт			
		Всього	Лек.	Семінарські заняття	сам. роб.
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Загальна характеристика соціального забезпечення та страховий стаж у праві соціального забезпечення					
1	ТЕМА №1. Поняття і джерела фінансування соціального забезпечення	5	1	3	1
2	Тема 2. Загальна характеристика пенсійної системи України	5	1	3	1
3	Тема 3. Страховий (трудоий) стаж у праві соціального забезпечення	5	1	3	1
Модульна контрольна робота		30			
Разом за змістовим модулем 1		45	3	12	3
Змістовний модуль №2. Види соціального забезпечення в Україні					
5	Тема 4. Правове регулювання призначення пенсій у солідарній системі	5	1	3	1
6	Тема 5. Правове регулювання пенсій окремим категоріям осіб	5	1	3	1
7	Тема 6. Пенсійні виплати за рахунок коштів накопичувальної системи	5	1	3	1
8	Тема 7. Державні та страхові допомоги за законодавством України	5	1	3	1
9	Тема 8. Соціальні послуги в Україні	5	1	3	1
Модульна контрольна робота		30			
Разом за змістовим модулем 2		55	5	15	5
Підсумковий контроль		100			

ДОДАТОК А - ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ НА ЗАЛІК

1. Поняття соціального забезпечення
2. Право громадян на соціальне забезпечення
3. Право соціального забезпечення в системі права України та його зв'язок з іншими галузями права
4. Фінансування права соціального забезпечення
5. Поняття, види та особливості організаційно – правових форм соціального забезпечення.
6. Поняття соціального страхування, його види та організаційні засади.
7. Змішане соціальне забезпечення окремих категорій громадян.
8. Державне соціальне забезпечення за рахунок бюджетних коштів.
9. Недержавні організаційно-правові форми соціального забезпечення.
10. Поняття і система пенсійного права.
11. Пенсійна система України
12. Структура системи пенсійного забезпечення в Україні.
13. Поняття пенсій: ознаки, види та критерії їх розмежування.
14. Поняття стажу та його класифікація у праві соціального забезпечення.
15. Загальний трудовий стаж. Види діяльності, що зараховуються в загальний трудовий стаж.
16. Спеціальний трудовий стаж. Види діяльності, що зараховуються в спеціальний трудовий стаж.
17. Поняття та види пенсій за віком у солідарній системі.
18. Умови призначення пенсії за віком.
19. Механізм призначення пенсій за віком у солідарній системі.
20. Пенсії за віком на пільгових умовах: поняття та умови призначення
21. Поняття пенсії по інвалідності та її види
22. Умови призначення пенсії по інвалідності у солідарній системі та її розміри
23. Пенсії у разі втрати годувальника: поняття, умови призначення
24. Коло осіб, які мають право на призначення пенсії у зв'язку з втратою годувальника у солідарній системі.
25. Механізм призначення пенсії у зв'язку з втратою годувальника у солідарній системі.
26. Загальна характеристика та правове регулювання пенсійного забезпечення окремих категорій громадян.
27. Пенсійне забезпечення державних службовців та його види.
28. Пенсії за вислугу державним службовцям
29. Пенсії по інвалідності та втраті годувальника згідно ЗУ «Про державну службу»
30. Правове регулювання пенсій військовослужбовцям та особам, прирівняним до них.
31. Поняття системи недержавного пенсійного забезпечення
32. Види недержавних пенсійних фондів
33. Види пенсійних виплат
34. Поняття накопичувальної системи.

ПРОДОВЖЕННЯ ДОДАТКУ А

35. Види пенсійних виплат з коштів накопичувальної системи.
36. Довічні пенсії.
37. Договори страхування довічних пенсій.
38. Поняття та значення соціальних допомог в системі соціального забезпечення України.
39. Характерні ознаки соціальних допомог та відмінність їх від інших видів соціального забезпечення.
40. Види, класифікація допомог.
41. Державні допомоги за законодавством України.
42. Поняття, характеристика та види страхових допомог.
43. Поняття соціального обслуговування.
44. Поняття права соціального обслуговування: предмет, метод, система..
45. Види соціальних послуг та форми їх надання.
46. Суб'єкти, які надають соціальні послуги, обслуговування.
47. Правовий статус отримувачів соціальних послуг.
48. Обов'язки та права осіб, які надають соціальні послуги.
49. Професійна діяльність у сфері надання соціальних послуг.
50. Порядок надання соціальних послуг та компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги.